

1976

André BULTHE

1977

Edith VAN LECKWIJCK

-----
(1) P. PIRYNS, Ook verkrijgbaar in de goede boekhandel, in :
KNACK EXTRA BOEKENBIJLAGE, bij : KNACK, 43, 25-31 okt 1995,
p. 13.

OOSTENDE TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG (40)

door Aime SMISSAERT (+)

Maandag 18e Januari. -

ZESENNEGENTIGSTE DAG DER BEZETTING

Deze nacht, 20 minuten voor den twaalven, eene hevige ontploffing : 't is eene zeemijn die, tengevolge van het tempeest, tegen de "kattei" of golfbreker, rechtover den Kursaal, geslagen was geworden. Volgens de Duitschers - wie kan het kontroleeren, niemand mag op den Zeedijk - zouden in den Kursaal en in zekere groote hotels - Continental, Littoral, tal van ruiten gebroken zijn.

Op de markt nogmaals geen landbouwers of kooplieden, over de Nieuwpoortsche vaart wonende. Enkele boerinnen van Middelkerke. Slechts 2 vleeschkramers zijn open en het zwijnevleesch wordt schaarsch en peperduur : de buikstukken, die vroeger 1.60 fr. de kilo gingen, kosten nu 2.5 fr.; de koteletten, anders verkocht aan 2, 2.25 en 2.50 fr., staan thans aan 3 fr.

M. KAMMERER, limonadier der Soci  t   Litt  raire (de "chamber" op de Groote Markt) kreeg gister avond bevel tegen deze noen de lokalen dezer Maatschappij, in het stadhuis, te ontruimen. Gansch den namiddag verhuisden de Duitschers de meubels der Litt  raire. De lokalen dezer oude Oostendsche Maatschappij zullen voortaan enkel voor de Duitschers toegankelijk zijn. De twee officieren die gelast waren met de lokalen der Soci  t   Litt  raire te doen ontruimen, waren zeer beleefd. Zij vroegen eerst achter den voorzitter, dan achter een beheerder, en ten slotte achter den concierge. M. KAMMERER zich in die hoedanigheid hebbende laten kennen, zegden zij hem : "Zegt uwen voorzitter dat hij een ander lokaal kiezen mag. Is het door de Duitschers in gebruik, wij zullen het doen ontruimen.

M. RAICK, eigenaar van het Savoy Hotel, Koninklijkestraat, stelde zijn hotel ter beschikking van de Soci  t   Litt  raire. Dit aanbod werd gretig aangenomen, en deze namiddag reeds ontruimden de Duitschers dit hotel.

* * *

De Duitschers weten waarachtig niet wat gedaan met het water dat over op het land staat. Op den wijk Conterdam hebben zij eene

sterke pomp geplaatst, en heden hebben zij het water der Brugsche vaart en onzer bassijns afgetrokken, maar dit alles kan hun arm zieltje niet baten !

Hoe meer water ze lossen, hoe meer water er bij komt....

Deze morgen, rond 9 ure, werd uit de Visscherskaai het lijk opgetrokken van eenen Duitschen marinier.

Heden kwamen er veel hulptroepen toe, nl. het 203e en het 204e voetvolk. We zagen reeds vroeger die regimenten hier, maar dan waren ze samengesteld uit mannen van zekeren ouderdom en uit jonge mannen van 20 tot 30 jaar, thans zijn het droeve jongens van 16, 17, 18 jaar !

Dinsdag 19e Januari. -

ZEVENENNEGENTIGSTE DAG DER BEZETTING

Ver, heel ver, kanongebulder. In stad, weg en weer geloop van troepen, voorraadkarren, enz.

Deze morgen, om 9 ure, moesten al d'Oostendsche drukkers naar de Kommandantur, bij den "Gerichtsoffizier," GLASSMER. Herr GLASSMER toonde hun een soort van doodsbrief : Le testament de Guillaume le parjure (het testament van Willem de Meineedige). Dit stuk werd alhier verkocht lang voor de bezetting. De heer hoofdkommissaris verbood er dan verkoop van, die gedaan werd door zekere vrouw MOULARD, wonende 23 Wittenonnenstraat. De doodsbrief droeg de melding : "édition Moulard, 23 rue des Soeurs blanches, Ostende", doch geen naam van drukker. Aan den heer hoofdkommissaris verklaarde de vrouw dat de doodsbrieven in Oostende waren gedrukt geworden. Heer GLASSMER wilde nu weten die de drukker was. De 8 tegenwoordige drukkers ontkenden de doodsbrief in kwestie te hebben gedrukt, een 3tal drukkers waren afwezig, 2 andere zijn gevlucht. Na hunne verklaring afgelegd te hebben mochten de drukkers gaan.

* * *

Er begint korting aan meel te komen, doordat de terwe, die per schip moet binnenkomen, zoo lang achterwege blijft. Bij zekere bakkers was er heden geen brood te bekomen. Onze ieverige heer Deken, immer op de bres voor zijn geliefd Oostende, vertrok gister naar Brugge en Gent om tarwe. Mocht hij gelukken - anders zullen wij moeten naar het woord van een onzer grootste ingezetenen, "pataten vreten" ! Het is hier de plaats niet dit beleefd heerschap te noemen - op tijd en stond zal er hem wel daarover, en over nog andere zaken, strenge rekening worden gevraagd.

* * *

Sedert verscheidene maanden konden de beenhouwers, de vellen of huiden der geslachte dieren niet meer naar de huidevetterijen sturen : zij bleven dus, in het slachthuis liggen. Heden nu zijn de Duitschers voor rond 60.000 fr. vellen komen weghalen om ze naar Duitschland te sturen.

Heden ontploften heel ver, een 3tal zeemijnen.

Heden kwamen er schip, 570 zakken bloem, samen 35.402 kilos wegend, uit Sluis toe. Deze bloem werd hier uit Engeland door schepen DEVRIESE gestuurd.

Sinds een 8tal dagen lag, aan de voorhaven, aan de hangaars der Tilburybooten, een duitsch kanon van 30.5 cm. De duitschers trachtten, met behulp der groote elektrische kraan onzer haven, dit stuk op eenen grooten wagen te brengen : na menigvuldige nutteloze pogingen gelukten zij erin. Edoch, de wagen was slechts een 10tal meters vooruitgerocht, toen hij tot schier aan de as in 't slijk schoot : het duitsch kanon ligt daar buiten het bereik der elektrische kraan !

Woensdag 20e Januari. -

ACHTENNEGENTIGSTE DAG DER BEZETTING

Deze morgen rond 6 ure, ging opeens, het gaslicht uit, zoowel in de huizen door de duitschers bewoond als in de kerken en op straat.

Rond 10 ure kwamen van den Thouroutschen steenweg, in volle vaart, 2 groote oostenrijksche motorkanonnen (kanonnen van 30.5 cm op autos staande), gevolgd door een 25tal groote caissons en voorraadwagens. Kanons en wagens waren begeleid door ruim 200 oostenrijkse soldaten. Gansch het gevaarte, dat over Leffinghe, van de kanten van Slype-brug kwam, trok de groote statie binnen, langs de Polderstraat en werd door middel van de zoogenaamde "koeibrug", op waggons geladen.

Men is ieverig bezig aan het oprichten van hangaars voor vliegmaschinen bij de hofstede PITTERY, te Steene-Mariakerke. Drie zijn gansch opgetrokken in hout en met pannen gedekt, een moet nog gedekt worden en de 5e staat in zijne inhouten. Ruim 125 Oostendsche werklieden zijn daar gebezigd.

* * *

Sedert een 4tal weken was er een matroos, lang van gestalte, aan de duitsche Kommandantur gehecht in hoedanigheid van geheime politie-agent. 't Was hij die meerendeels gelast was met te trachten de herbergiers, die genever verkochten, in 't net te krijgen. "De occasie maakt den dief", zegt het spreekwoord, en onze matroos, op zekeren dag een herbergier der Schippersstraat betrappend op heeterdaad van verkoop van sterke dranken, vroeg hem 20 mark (25 frank) : "zodoende, zei hij, zult gij in de Kommandantur geen 100 mark moeten betalen".

De herbergier spon af, doch eenige dagen later, op aandringen van vrienden en kennissen ging hij zijn wedervaren vertellen in de Kommandantur. Onze matroos werd aangehouden en kreeg 2 jaar gevang : hij werd deze noen weggebracht.

Donderdag 21e Januari. -

NEGENENNEGENTIGSTE DAG DER BEZETTING

Op de markt, eenige groensel- en boterboerinnen. Op de vleeschmarkt, enkel kramen door Oostendenaars opengehouden. De boter gold 4.50 tot 4.70 fr., de eieren 20 en 22 cm 't stuk.

Opgeleid door duitsche soldaten kwamen eenige Ghistelnaars en Oudenburgnaars naar de markt.

Heden smeten vliegmachienen der Bondgenoten bommen op ons koersenplein, enkel lichte stoffelijke schade aanrichtend.

Bommen vielen op de tramlijn Oostende-Nieupoort, daaromtrent aan den Transvaal (wijk Raversyde). De tramriggels werden op verscheidene meters lengte verbrijzeld. Deze avond konden de trams met duitsche soldaten niet verder dan Raversyde.

In verscheidene koffijhuizen der stad, gehouden door Belgen of door duitschers, wordt thans duitsch bier (Pilsen) verkocht. Het is het gekend merk "Dortmunder Hansa", dat den voorkeur heeft : MM. DESWAEF gebr. zorgden voor dit lekker biertje !

Deze namiddag was er weder gaslicht, doch de lantaarns werden deze avond nog niet ontstoken. Van morgen af zullen er wederom enkele branden.

* * *

De kroonprins van Beieren is heden in stad geweest. Waarom, weten we niet, maar wij weten wat hij dezen noen smulde. 't Was te doene in de "Renommée, in eene bijzondere zaal waarin niemand mocht dan den kroonprins en 3 officieren die hem vergezelden. Soldaten, bajonet op het geweer, waakten aan de deuren der eetzaal. De maaltijd duurde ongeveer 5 kwart uurs. Ziehier de spijskaart

Huitres de Zélande

Consommé Moëlle

Côte de mouton pré salé
Haricots verts
Pommes frites

Poularde de Bruxelles
Compote de pommes
Salade

Fromages - Fruits

Café extra Cognac

Cigares Havane

Dit alles werd overgoten met drie flesschen Rhijnschen wijn (vin du Rhin mousseux), 1 flesch Lansons en 8 flesschen Mumm Cordon Rouge (champagnewijn) - 't zij 3 flesschen wijn per persoon. Daarmede konden ze toch tegen den wind op !

De rekening van den maaltijd werd betaald en de "garçons" kregen vijf mark (6.25 fr.) drinkgeld.

* * *

In de stad is er erge bekorting aan brood, kolen en petrol. Wat het brood betreft, enkele bakkers kunnen brood leveren, doch een

schip met 800 ton (een ton 100 kilos) meel of bloem wordt verwacht.

Kolen kan men thans bekomen aan boord van eenen lichter, in den In koophandelsdok liggend : nochtans om kolen te bekomen moet men, ten eerste, mits betaling van 2.50 fr. per zak (50 kilos), in de bureelen van M; H. SMIS-VALCKE bons halen; ten tweede, geduldvol zijnen toer afwachten aan den 1e bassijn (Zuidkant) - en daar de Duitschers met 5, 6 karren te gelijk om kolen komen, en eenieder wachten mag tot die heeren gediend zijn, mogen de Oostendenaars zich heel gelukkig achten zoo ze na 5, 6 uren wachters gediend geraken.

Nu, de petrol : M. Emiel REMAUT, kruidenier, Stockholmstraat, verkocht dezen namiddag petrol aan 60 centiemen de liter. Tegen den avond was de voorraad zeer gedund, om niet te zeggen uitgeput, en nog stonden wel honderd menschen te wachten....tot morgen.

Vrijdag 22e Januari. -

HONDERDSTE DAG DER BEZETTING

Deze nacht zijn de oostenrijksche kanonnen en kamions, alhier Woensdag uit Slype aangekomen, vertrokken : de soldaten zijn hier echter gebleven.

Het schild van het Italiaansche Consulaat werd ingetrokken, daar er in stad verteld wordt dat Italië de oorlog had verklaard aan Duitschland !

Weinig kanongebulder vandaag. Rond 4 ure kwam een auto, waarin 2 Duitschers zaten, in volle vaart gereden langs den steenweg die van de Smet de Naeyerbruggen naar de brug, toegang verleend naar de Vuurtorenwijk, leidt. De brug was gedraaid ten einde den doorgang te laten van eenige slijkkoggen. Een elektrieke tram, lijn stad - Vuurtoren, stond voor de brug. De Duitsche auto rende voort en kwam in 't water terecht. De twee Duitschers werden met veel moeite gered; wat den auto betreft, hij bleef in 't slijk steken. De twee Duitschers, die in den auto zaten, werden ter verpleging naar het Burgerlijk Hospitaal overgebracht.

* * *

Achter de kerk van Sas-Slykens waren, van over zekeren tijd, de werken begonnen voor het maken van sassen aan de afleiding der Brugsche vaart. Die werken waren toevertrouwd aan den welgekenden aannemer, M. COPPIETERS, socialistisch senator. Met den oorlog waren die werken stop gezet. De Duitsche overheid komt te bevelen dat die werken zoo spoedig mogelijk moeten afgedaan worden. M. COPPIETERS is daartoe van Gent moeten afkomen.

De Duitschers hebben heden den Zeedijk aan de Capuciene en Vlaanderenrampen, aan de Oostramp van de Kursaal en aan de Weenenstraat afgezet met banken en stekdraad, meer dan 2 meters hoog.